

Частична предварителна оценка на въздействието

Институция: Министерство на финансите	Нормативен акт: Закон за изменение и допълнение на Закона за счетоводството
☐ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	☒ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за: Периода 01 август – 31 декември 2023 г.
Лице за контакт: Валентин Точев – началник отдел „Анализ на данъчната политика и счетоводно законодателство“, дирекция „Данъчна политика“	Телефон и ел. поща: 0298592862 V.tochev@minfin.bg

1. Проблем/проблеми за решаване:

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

Проблем 1 „Задължение за транспониране на Директива (ЕС) 2021/2101 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2021 година за изменение на Директива 2013/34/ЕС по отношение на оповестяването на информация за данъка върху доходите от страна на някои предприятия и клонове “

Инициативата на ОИСР за план за действие относно намаляването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби бе приложен в ЕС чрез пакета за борба с избягването на данъци. Тази инициатива изисква декларирането по държави пред данъчните органи с единствената цел да се осигури по-стриктно спазване от мултинационалните компании на националното данъчно законодателство.

Сложните данъчни правила и неприкосновеността на данъчната информация позволи на някои мултинационални предприятия да следват стратегии на агресивно данъчно планиране. За разлика от малките и средни предприятия и индивидуалните данъкоплатци, мултинационалните предприятия са способни да се възползват от пропуските в националното и международното данъчно законодателство, за да прехвърлят печалбите си от една държава в друга и така да намалят плащаните данъци. Съгласно оценка, извършена от Европейската комисия, ежегодните загуби на държавите членки на ЕС от избягването на данъци от страна на мултинационалните предприятия възлизат на стойност между 50 и 70 млрд. евро.

Директива 2021/2101/ЕС цели да се отговори на призивите на гражданите на ЕС за осигуряване на прозрачност и справедливост по отношение на дейностите на мултинационалните предприятия в ЕС, както и насърчаване на корпоративната отговорност и прозрачност на предприятията. По-голямата прозрачност ще направи възможен обществен контрол, който ще разчита на въздействието върху репутацията на предприятията и ще се основава на демократичния дебат, както и ще послужи за допълнително средство за борба с намаляването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби.

Директивата допълва настоящите задължения за финансово отчитане на предприятията по силата на Директива 2013/34/ЕС (Счетоводната директива) като въвежда изискване за оповестяване на информация за данъка върху доходите, платени от мултинационални предприятия, осъществяващи дейност в ЕС и поражда задължение за държавите членки за транспонирането ѝ. Директивата въвежда изцяло нови изисквания към мултинационалните групи с консолидирани приходи над 750 млн. евро и самостоятелни предприятия, чийто приходи надвишават 750 млн. евро на база индивидуален годишен финансов отчет, осъществяващи дейност в ЕС, да изготвят и

публикуват информация по държави за платения от тях подоходен/корпоративен данък. Целта е да се осигури прозрачност и справедливост по отношение на дейностите на мултинационалните предприятия в ЕС, както и насърчаване на тяхната корпоративна отговорност и прозрачност. В случай че групата осъществява дейност в ЕС само чрез дъщерни предприятия и клонове, те следва да публикуват и предоставят на разположение декларацията на крайното предприятие майка, а ако такава не е на разположение, да изготвят и публикуват декларация, съдържаща цялата информация, с която разполагат. Предвидена е възможност декларацията да бъде публикувана на едно място в ЕС, като се осигури безплатен достъп за всички заинтересовани лица в Съюза. Информацията, която подлежи на деклариране, включва начисления и платен подоходен/корпоративен данък, както и друга свързана информация като: естество на дейността, оборот, брой служители, печалба преди данъчно облагане и др. Изисква се декларацията да бъде изготвена в машинночитем електронен формат по образец, който ще бъде приет от Европейската комисия с Регламент за изпълнение, и на поне един от официалните езици в ЕС. С цел да се избегне двойното деклариране, за банковия сектор е предвидено освобождаване за предприятия, които имат задължение за публикуване на доклад, съдържащ аналогична информация съгласно специфичното за сектора законодателство. С оглед избягване на допълнителна административна тежест, предприятията имат право да публикуват декларацията, която изготвят и подават към данъчните администрации за целите на административното сътрудничество и обмен на информация.

Република България е задължена да транспонира разпоредбите на Директивата в националното законодателство в срок до 22 юни 2023 година. По този начин ще бъде синхронизирана нормативна уредба в България с разпоредбите на Директива 2021/2101/ЕС за публично докладване по държави с цел повишаване на корпоративната прозрачност и отговорност на мултинационалните предприятия, осъществяващи дейност в страната, и осъществяване на обществен контрол.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Със законопроекта се въвеждат изцяло нови изисквания за оповестяване на информация, които не е възможно да бъдат изпълнени с прилагане на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на счетоводното отчитане, изготвянето на финансовите отчети и тяхното публикуване, както и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности.

За постигане на целите, заложи в Директива 2021/2101/ЕС и във връзка със задължението на България за транспониране на нейните разпоредби, е изготвен законопроект за изменение и допълнение на Закона за счетоводството (ЗИД на ЗСч), който предвижда създаване на нов Раздел VII „Декларация с информация за подоходния/корпоративния данък“ в Глава седма „Годишни доклади“. Новият раздел урежда реда и начина за изготвяне и публикуване на декларацията с информация за начислен и платен подоходен/корпоративен данък от страна на предприятие майка на мултинационална група предприятия и самостоятелни предприятия, които осъществяват дейност в различни юрисдикции чрез клонове, филиали, места на стопанска дейност и постоянни представителства, и които са местни лица за Република България. Задължение за изготвяне и публикуване на декларация имат крайни предприятия майки с консолидирани приходи над 1 500 000 000 лв. и самостоятелни предприятия със същите приходи на база индивидуален годишен финансов отчет.

Когато крайното предприятие майка или самостоятелното предприятие, установени в трета държава, осъществяват дейност на територията на страната само чрез дъщерни предприятия и клонове, последните следва да публикуват и предоставят на разположение декларацията на крайното предприятие майка, а ако такава не е предоставена, да изготвят и публикуват декларация, съдържаща цялата информация, с която разполагат. От съображения за пропорционалност и ефективност, задължението за публикуване и предоставяне на достъп до декларацията с информация за подоходен/корпоративен данък е ограничено до средните и големи дъщерни

предприятия съгласно критериите в чл. 19, ал. 4 и 5 от ЗСЧ и клонове с нетни приходи от продажби над 16 000 000 лв., установени/осъществяващи дейност в България.

Задължението за изготвяне и публикуване на декларация с информация за подоходния/корпоративния данък не се прилага, когато:

- самостоятелните предприятия, крайните предприятия майки и свързаните с тях предприятия, включително и техните клонове са установени или извършват стопанска дейност само на територията на страната; или

- самостоятелните предприятия, крайните предприятия майки и свързаните с тях предприятия са задължени да публикуват доклад, в съответствие с чл. 70, ал. 6 от Закона за кредитните институции или чл. 134, ал. 1 от Закона за пазарите на финансови инструменти и докладът съдържа информация за всички дейности, включени в консолидираните финансови отчети.

Средни и големи дъщерни предприятия и клонове на чуждестранни търговци не изготвят и не публикуват декларация, когато тя е изготвена в съответствие с изискванията на ЗСЧ от крайното предприятие майка или самостоятелното предприятие, регулирани от законодателството на трета страна, достъпна е безплатно на интернет страницата им и в нея е посочено наименованието и седалището на единственото дъщерно предприятие или клон, установени в държава членка на ЕС, публикували декларацията.

Информацията, която подлежи на деклариране, включва наименованието на крайното предприятие майка или самостоятелното предприятие, отчетния период, за който се отнася, валутата, използвана за изготвяне на декларацията, списък на всички дъщерни предприятия, установени в ЕС или в данъчна юрисдикция, включена в приложенията към заключенията на Съвета относно преработения списък на ЕС с юрисдикции, неосказващи съдействие за данъчни цели, описание на дейностите, брой служители, приходите, размера на печалбата или загубата преди данъчно облагане, начисления и платен подоходен/корпоративен данък, размера на неразпределената печалба.

С оглед избягване на допълнителна административна тежест предприятията могат да представят информацията в съответствие с указанията на Националната агенция за приходите за попълване и подаване на отчет по държави по чл. 143ф от Данъчно – осигурителния процесуален кодекс. Изисква се декларацията да бъде изготвена в машинночетим електронен формат по образец, приет от Европейската комисия с Регламент за изпълнение и на поне един от официалните езици в ЕС и да се публикува в срок до 12 месеца след края на отчетния период чрез заявяване за вписване в ТРРЮЛНЦ, както и на интернет страницата на задълженото предприятие.

Законопроектът предвижда възможност оповестяването на част от изискуемата информация, която би нанесла вреда на търговската позиция на предприятието, да бъде отложено за срок не по-дълъг от 5 години, като в декларацията предприятието посочва коя информация е пропусната и представя аргументирано обяснение за причините, по които тази информация не е декларирана.

Разпоредбите на новия раздел следва да влязат в сила от 1 януари 2025 г., през която ще се декларира данни за отчетната 2024 г.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

Действащата досега нормативна рамка не обхваща оповестяването на информация за подоходния/корпоративния данък от страна на някои предприятия и клонове.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Законопроектът е изготвен във връзка със задължението на Република България за транспониране на Директива 2021/2101/ЕС, чрез която за пръв път се въвежда задължение за мултинационалните групи предприятия публично да оповестяват, в специална декларация, информация за платения от тях подоходен/корпоративен данък в различните държави и юрисдикции, както и друга свързана с това информация. За пръв път мултинационални предприятия, независимо дали централното им управление е в ЕС или извън него, ще бъдат подчинени на тези изисквания с цел осигуряване на

прозрачност и възможност за упражняване на обществен контрол относно степента на спазване на данъчното законодателство.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Последващи оценки на нормативния акт не са извършвани.

Проблем 2 „Борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки и свързаните с нея инструменти посредством увеличаване размера на глобите и имуществените санкции за нарушаване на чл. 9 от Закона за счетоводството“

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

Изискванията на чл. 8 от Конвенцията на ОИСР за борба с корупцията са регламентирани в чл. 9 от ЗСч, съгласно който се забранява осчетоводяването на: стопански операции в извънсчетоводни книги или регистри; фиктивни или недостатъчно идентифицирани сделки; несъществуващи разходи, както и задължения с неточно определен предмет, извършени с цел подкупване на длъжностни лица или прикриване на подкуп.

В доклада по фаза 4 на Работната група към ОИСР за подкупите се оценява и се дават препоръки относно въвеждането и прилагането от България на Конвенцията за борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки и свързаните с нея инструменти. По мнение на водещите проверители, сега действащите разпоредби на ЗСч все още не отговарят на изискванията на чл. 8, § 2 от Конвенцията относно ефективността, пропорционалността и възпиращия ефект на наказанията и в тази връзка потвърждават (препоръка ба от фаза 3) необходимостта от това България да въведе адекватни наказания за фалшиво счетоводство с цел подкупване на чужди длъжностни лица или за укриване на такъв подкуп.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Проблемът не е възможно да бъде решен чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности, доколкото към България е отправена препоръка по отношение на прилагането на чл. 8, § 2 от Конвенцията относно ефективността, пропорционалността и възпиращия ефект на наказанията. По мнение на водещите проверители, представители на ОИСР, сега действащите разпоредби от ЗСч не отговарят на изискванията и е необходима промяна за въвеждане на адекватни наказания за фалшиво счетоводство с цел подкупване на чужди длъжностни лица и укриване на такъв подкуп.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

Съгласно доклада по фаза 4 на Работна група към ОИСР сега действащите разпоредби не отговарят на изискванията на Конвенцията относно ефективността, пропорционалността и възпиращия ефект на наказанията. Необходимо е размерът на предвидените в чл. 68 от ЗСч наказания за фалшиво счетоводство (от 500 до 5 000 лв. за физическите лица и от 2 000 до 10 000 лв. за юридическите лица, като при повторно нарушение санкцията се удвоява) да бъде увеличен, за да бъдат адекватни и пропорционални наказанията за фалшиво счетоводство, и да се постигне възпиращ ефект в борбата с корупцията.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Не е приложимо.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Последващи оценки на нормативния акт не са извършвани.

2. Цели:

Цел 1 „Насърчаване на корпоративната отговорност и прозрачност и плащането на данъци в държавата, в която са реализирани печалбите, като в същото време се осигури възможност за упражняване на обществен контрол върху дейността на мултинационални групи с консолидирани приходи над 1 500 000 000 лв. и самостоятелни предприятия, чиито приходи на база индивидуален финансов отчет са над 1 500 000 000 лв., осъществяващи дейност в страната, по отношение на спазването на данъчното законодателство и въздействието, което спазването на данъчното законодателство има върху реалната икономика“

С цел насърчаване на корпоративната прозрачност и отговорност е необходимо да се засили обществения контрол върху приходните/корпоративните данъци, плащани от мултинационалните предприятия, които извършват дейност в Съюза и да се насърчи по-добре информиран обществен дебат относно степента, в която тези предприятия спазват данъчното законодателство, както и въздействието, което спазването на данъчното законодателство оказва върху реалната икономика. Общите правила за прозрачност по отношение на приходните/корпоративните данъци ще послужи за общия икономически интерес чрез определяне на равностойни гаранции за защита на инвеститорите, кредиторите и всички заинтересовани лица, както и за възстановяване на общественото доверие на гражданите в справедливостта на националните данъчни системи. Това може да се постигне чрез въвеждане на изискване за съставяне и оповестяване на декларация с информация за приходния/корпоративния данък, независимо от мястото на установяване на крайното предприятие майка на съответната мултинационална група (в или извън ЕС).

Цел 2 „Въвеждане на адекватни наказания за фалшиво счетоводство с цел подкупване на чужди длъжностни лица или за укриване на такъв подкуп “

Съгласно доклада по фаза 4 на Работна група към ОИСР действащите наказания за нарушенията, свързани с фалшиво счетоводство, все още изглеждат много ниски, за да бъдат ефективни в борбата с корупцията. Предвижда се с новите увеличени глоби и имуществени санкции (от 5 000 до 15 000 лв. за физическото лице, а на предприятието - от 10 000 до 20 000 лв.) да се постигне ефективност, пропорционалност и възпиращ ефект на наказанията за фалшиво счетоводство както за ръководителите на предприятията, така и за предприятието като юридическо лице.

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

3. Заинтересовани страни:

3.1. По Проблем 1:

1. Мултинационални предприятия и самостоятелни предприятия с приходи над 1 500 000 000 лв., осъществяващи дейност в ЕС (По данни на ЕК най-малко 6 000 транснационални компании, които извършват дейност на пазарите на ЕС, ще трябва да предоставят декларация по държави. От тях около 2 000 дружества са с централно управление в ЕС);
2. Средни и големи дъщерни предприятия съгласно Счетоводната директива и клонове с нетни приходи от продажби над 16 000 000 лв., установени в ЕС, на мултинационални предприятия – съгласно оценката на въздействие на директивата в обхвата и попадат: големите предприятия (най-малко 20 000 групи предприятия от ЕС) или само много големите предприятия (най-малко 1 900 групи предприятия в ЕС; 6 500 групи в световен мащаб);
3. Инвеститори; кредитори; служители и работници; граждани и граждански организации.

3.2. По проблем 2:

1. Всички предприятия, които попадат в обхвата на ЗСч и са задължени да водят счетоводна отчетност (412 878 бр. предприятия по данни на НСИ за 2021 г.);

2. Счетоводители и счетоводни предприятия – около 26 500 наети лица по трудово и служебно правоотношение по данни на НСИ за 2022 г.;
3. Регистрирани одитори и одиторски дружества (членове на Институт на дипломираните експерт-счетоводители), извършващи задължителен независим финансов одит по закон (общо около 786 бр.);
4. Контролни органи – Национална агенция за приходите, АДФИ, Сметна палата;
5. Неправителствени организации – 10 072 бр. активни НПО по данни на НСИ за 2020 г.

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

4.1. По проблем 1: „Задължение за транспониране на Директива 2021/2101/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2021 година за изменение на Директива 2013/34/ЕС по отношение на оповестяването на информация за данъка върху доходите от страна на някои предприятия и клонове“

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

При Вариант 1 „Без действие“ няма да бъде актуализирана и синхронизирана нормативната уредба в Република България с разпоредбите на Директива 2021/2101/ЕС за публично докладване по държави. Няма да бъде постигната целта на директивата за осигуряване на възможност за обществен контрол и насърчаване на корпоративната прозрачност и отговорност. При неспазване на задължението за транспониране на Директива 2021/2101/ЕС, както и при неспазването на посочения за това срок, определен в самата директива, ще настъпят предпоставки за започване на наказателна процедура срещу Република България на основание чл. 258 от Договора за функциониране на ЕС.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При Вариант 1 „Без действие“ не се очакват положителни (икономически/социални/екологични) въздействия върху заинтересованите страни.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Неактуализираната нормативна уредба ще лиши заинтересованите страни от възможността за упражняване на обществен контрол по отношение на дейностите на мултинационалните предприятия и доколкото те спазват данъчното законодателство и допринасят за благосъстоянието на обществото.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: няма

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Вариант 1 „Без действие“ няма да окаже въздействие върху малките и средните предприятия.

Административна тежест:

Вариант 1 „Без действие“ няма ефект върху административната тежест.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

Вариант 2 „Приемане на промени в Закона за счетоводството във връзка с транспонирането на Директива (ЕС) 2021/2101“:

Описание:

Ще бъде актуализирана и синхронизирана нормативна уредба в Република България с разпоредбите на Директива 2021/2101/ЕС за публично докладване по държави и ще се осигури възможност за постигане на целите, заложен в директивата. Мултинационалните предприятия, осъществяващи дейност в ЕС ще бъдат задължени да изготвят и публикуват информация по държави за платения от тях подоходен/корпоративен данък. Декларацията ще съдържа информация за начисления и платен подоходен/корпоративен данък, както и друга свързана информация като: естество на дейността, оборот, брой служители, печалба преди данъчно облагане и др. Изисква се декларацията да бъде изготвена в машинночитем електронен формат по образец, който ще бъде приет от Европейската комисия с Регламент за изпълнение, и на поне един от официалните езици в ЕС. При неизпълнение на задълженията за изготвяне и публикуване на декларацията, задължените лица подлежат на административна санкция.

Всички заинтересовани лица ще имат достъп до изискуемата информация, която да използват за упражняване на обществен контрол по отношение на спазване на данъчното законодателство от страна на мултинационалните предприятия. Това от своя страна се очаква да насърчи корпоративната прозрачност и отговорност на предприятията. Чрез изменение на ЗСч ще бъде изпълнено задължението на Република България за въвеждане на разпоредбите на директивата в националното законодателство.

За реализацията на този вариант ще са необходими две нормативни промени, а именно създаване на нов Раздел VII „Декларация с информация за подоходния/корпоративния данък“ в Глава седма „Годишни доклади“ в ЗСч.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Ще бъде осигурена прозрачност относно дейността на мултинационалните предприятия, осъществяващи дейност в страната и възможност за осъществяване на обществен контрол върху това доколко те спазват националното данъчно законодателство.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не са идентифицирани отрицателни икономически, социални и екологични въздействия по отношение на заинтересованите страни.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: няма

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Вариант 2 няма да окаже въздействие върху малките и средните предприятия.

От съображения за пропорционалност и ефективност задължението за публикуване и предоставяне на достъп до декларацията с информация за подоходния/корпоративния данък се ограничава до средните и до големите дъщерни предприятия, установени в Съюза и до клоновете със сходен размер в ЕС, съгласно критериите на Директива 2013/34/ЕС (Счетоводната директива).

Административна тежест:

Мярката е насочена към мултинационални предприятия с приходи над 1 500 000 000 лв., които разполагат с най-много средства за данъчно планиране. Въвеждат се нови задължения, които се очаква незначително да увеличат административните разходи на предприятията, тъй като се

предвижда и възможност за деклариране на информация, изисквана по реда на вече съществуваща нормативна уредба.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

4.2. По проблем 2: „Борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки и свързаните с нея инструменти посредством увеличаване размера на глобите и имуществените санкции за нарушаване на чл. 9 от Закона за счетоводството“

** При повече от един поставен проблем мултиплицирайте Раздел 4.1.*

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

В случай че не се измени ЗСч по отношение на размера на глобите и имуществените санкции във връзка с фалшивото счетоводство, то наказанията няма да бъдат адекватни и няма да постигат ефективност, пропорционалност и възпиращ ефект в борбата с корупцията.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Без промяна в досегашния размер на наказанията за фалшиво счетоводство няма да има възпиращ ефект в борбата с корупцията.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Член 9 от ЗСч все още не отговаря на изискванията на чл. 8, § 2 от Конвенцията относно ефективността, пропорционалността и възпиращия ефект на наказанията и проверяващите от РГ на ОИСР препоръчват в тази връзка (доклада от Фаза 4) България да въведе адекватни наказания за фалшиво счетоводство с цел подкупване на чужди длъжностни лица или за укриване на такъв подкуп.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: няма

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Вариант 1 „Без действие“ няма да окаже въздействие върху малките и средни предприятия.

Административна тежест:

Предложението за увеличаване на наказанията за фалшиво счетоводство няма да окаже въздействие върху административната тежест нито за предприятията, нито за администрацията.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Увеличаване размера на глобите и имуществените санкции за нарушаване на чл. 9 от Закона за счетоводството по препоръка на ОИСР, дадена в доклада за проверка фаза 4 относно въвеждането и прилагането от България на Конвенцията за борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки и свързаните с нея инструменти“:

Описание:

С изменението на определени разпоредби в ЗСч ще се постигне ефективност, пропорционалност и възпиращ ефект в борбата с корупцията. За реализацията на този вариант ще са необходими нормативни промени в Закона за счетоводството - чл. 68, ал. 1 се изменя така:

„(1) Ръководител, който наруши разпоредбата на чл. 9, се наказва с глоба от 5 000 до 15 000 лв., а на предприятието се налага имуществена санкция в размер от 10 000 до 20 000 лв.“

Освен гореописаните изменения в ЗСч не се налагат изменения в други нормативни актове.

За осъществяването на Вариант 2 не са необходими никакви допълнителни средства, не е необходим допълнителен човешки ресурс, не се засягат и не се създават никакви съществуващи режими, услуги, регистри и лицензии. Нищо няма да се промени и по отношение на контрола, осъществяван върху дейността на предприятията.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

С увеличаване на досегашния размер на наказанията за фалшиво счетоводство ще се постигне ефективност, пропорционалност и възпиращ ефект в борбата с корупцията.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не се идентифицират такива.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: няма

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Предложените изменения в ЗСч ще окажат възпиращ ефект за тези, които въвеждат фалшиви данни в счетоводната си отчетност, вкл. и МСП, и ще се постигне ефективност и пропорционалност в борбата с корупцията

Административна тежест:

Няма въздействие върху административната тежест. С предлаганите изменения не се въвеждат нови изисквания по отношение на счетоводната отчетност в предприятията, както и нови задължения за контролните органи, съответно не се налага поемането на допълнителни разходи от прилагането на Вариант 2.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

5.1. По проблем 1: „Задължение за транспониране на Директива 2021/2101/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2021 година за изменение на Директива 2013/34/ЕС по отношение на оповестяването на информация за данъка върху доходите от страна на някои предприятия и клонове “

		Вариант 1 „Без действие“	Вариант 2
Ефективност	Цел 1: Насърчаване на корпоративната отговорност и прозрачност и плащането на данъци в държавата, в която са реализирани приходите, като в същото време се осигури възможност за упражняване на обществен контрол върху дейността на мултинационални групи с консолидирани приходи над 1 500 000 000 лв. и самостоятелни предприятия, чиито приходи на база индивидуален финансов отчет са над 1 500 000 000 лв., осъществяващи дейност в страната, по отношение на спазването на данъчното законодателство и въздействието, което спазването на данъчното законодателство има върху реалната икономика.	ниска	висока

Ефикасност	Цел 1: Насърчаване на корпоративната отговорност и прозрачност и плащането на данъци в държавата, в която са реализирани приходите, като в същото време се осигури възможност за упражняване на обществен контрол върху дейността на мултинационални групи с консолидирани приходи над 1 500 000 000 лв. и самостоятелни предприятия, чиито приходи на база индивидуален финансов отчет са над 1 500 000 000 лв., осъществяващи дейност в страната, по отношение на спазването на данъчното законодателство и въздействието, което спазването на данъчното законодателство има върху реалната икономика.	ниска	висока
Съгласуваност	Цел 1: Насърчаване на корпоративната отговорност и прозрачност и плащането на данъци в държавата, в която са реализирани приходите, като в същото време се осигури възможност за упражняване на обществен контрол върху дейността на мултинационални групи с консолидирани приходи над 1 500 000 000 лв. и самостоятелни предприятия, чиито приходи на база индивидуален финансов отчет са над 1 500 000 000 лв., осъществяващи дейност в страната, по отношение на спазването на данъчното законодателство и въздействието, което спазването на данъчното законодателство има върху реалната икономика.	ниска	висока

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степеня, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите: ефективност, чрез която се измерва степеня, до която вариантите постигат целите на предложението; ефикасност, която отразява степеня, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степеня, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

5.2. По проблем 2: „Борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки и свързаните с нея инструменти посредством увеличаване размера на глобите и имуществените санкции за нарушаване на чл. 9 от Закона за счетоводството“

		Вариант 1 „Без действие“	Вариант 2
Ефективност	Цел 2: Въвеждане на адекватни наказания за фалшиво счетоводство с цел подкупване на чужди длъжностни лица или за укриване на такъв подкуп	ниска	висока
Ефикасност	Цел 2: Въвеждане на адекватни наказания за фалшиво счетоводство с цел подкупване на чужди длъжностни лица или за укриване на такъв подкуп	ниска	висока
Съгласуваност	Цел 2: Въвеждане на адекватни наказания за фалшиво счетоводство с цел подкупване на чужди длъжностни лица или за укриване на такъв подкуп	ниска	висока

* При повече от един поставен проблем мултиплицирайте таблицата за всеки отделен проблем.

6. Избор на препоръчителен вариант:

По проблем 1: Вариант 2 „Приемане на промени в Закона за счетоводството във връзка с транспонирането на Директива 2021/2101/ЕС“

Въз основа на резултатите от сравнението на двата варианта може да бъде направен извод, че препоръчителният вариант на действие е **Вариант 2 „Приемане на промени в Закона за счетоводството във връзка с транспонирането на Директива 2021/2101/ЕС“**, което ще е в съответствие със задължението на Република България и ще допринесе за повишаване на корпоративната отговорност и прозрачност и осигуряване на възможност за упражняване на обществен контрол върху дейностите на мултинационалните предприятия и доколкото те спазват данъчното законодателство и допринасят за общественото благосъстояние.

По проблем 2: Вариант 2 „Увеличаване размера на глобите и имуществените санкции за нарушаване на чл. 9 от Закона за счетоводството по препоръка на ОИСР, дадена в доклада за проверка фаза 4 относно въвеждането и прилагането от България на Конвенцията за борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки и свързаните с нея инструменти“:

За реализацията на **Вариант 2** ще са необходими нормативни промени в ЗСч, в чл. 68, ал. 1 да се измени така:

„(1) Ръководител, който наруши разпоредбата на чл. 9, се наказва с глоба от 5 000 до 15 000 лв., а на предприятието се налага имуществена санкция в размер от 10 000 до 20 000 лв.“

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

- ☐ Ще се увеличи
- ☐ Ще се намали
- ☒ Няма ефект

По Проблем 1: Мярката за докладване държава по държава е насочена към мултинационални предприятия с приходи над 1 500 000 000 лв., които разполагат с най-много средства за данъчно планиране. Въвеждат се нови задължения, които се очаква незначително да увеличат административните разходи на предприятията, тъй като се предвижда и възможност за деклариране на информация, изисквана по реда на вече съществуваща нормативна уредба.

По проблем 2: С предложението за увеличаване на размера на наказанията за фалшиво счетоводство не се въвеждат нови изисквания по отношение на счетоводната отчетност в предприятията, както и нови задължения за контролните органи, съответно не се налага поемането на допълнителни разходи от прилагането на Вариант 2. Няма да окаже влияние върху административната тежест за предприятията и администрацията

1.1. Изборът следва да е съотнесен с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

☐ Да

.....
.....

☒ Не

Не се създават нови и не се засягат съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителните варианти.

1.1. Изборът следва да е съотнесен с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

☐ Да

.....
.....

☒ Не

Не се създават нови регистри от прилагането на препоръчителните варианти.

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

☐ Актът засяга пряко МСП

☒ Актът не засяга МСП

По проблем 1: Актът не засяга микро- и малките предприятия, тъй като новите изисквания за деклариране на подоходния/корпоративния данък са насочени към мултинационални компании, извършващи дейност в ЕС и техни дъщерни средни или големи предприятия или клонове, определени съгласно изискванията на Счетоводната директива.

По проблем 2: Увеличаването на размера на наказанията за фалшиво счетоводство се отнася за всички предприятия, които имат задължения по ЗСч, т.е. акта засяга и МСП, доколкото те могат да нарушат разпоредбите на закона. Санкциите трябва да са ефективни, пропорционални и да имат възпиращ ефект.

Изборът следва да е съотнесен с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Не се идентифицират потенциални рискове от прилагането на препоръчителните варианти по Проблем 1 и Проблем 2.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

☐ Проведени са консултации

По Проблем 1: Резултатите от проведените предварителни консултации при изготвяне на предложението за директива, могат да се обобщят до следното: неправителствените организации и другите организации на гражданското общество подкрепят публичното деклариране по държави, в което предоставените сведения и степента им на подробност за всяка държава да бъдат колкото се може по-амбициозни. Според тях наблюдението на данъчните практики ще поощри

корпоративната и социалната отговорност, ще укрепи демократичния процес и вероятно ще насърчи мултинационалните компании да разпределят данъчните си основи по по-справедлив начин.

От страна на дружествата са изразени притеснения по отношение на рисковете, свързани с едностранното оповестяване на чувствителна информация, която може да окаже влияние върху конкурентоспособността. В тази връзка, при изготвяне на директивата, законодателите въведоха предпазна клауза, която позволява определени части от изискуемата информация да не се оповестява за определен период от време като се обяснят причините за това.

По Проблем 2: През 2021 г. бе проведена четвъртата фаза на наблюдение на подкупите на Работната група на ОИСР, стартирала през 2016 г. Фаза 4 разглежда конкретните предизвикателства и положителните постижения на оценяваната страна, като също така дава препоръки, като включва и нерешени проблеми от предишни доклади.

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

☒ Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Проектът на Закона за изменение и допълнение на Закона за счетоводството ще бъде публикуван за обществено обсъждане на интернет страницата на Министерство на финансите, както и на Портала за обществени консултации, съгласно чл. 26 от Закона за нормативните актове и в определения срок.

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

☒ Да

☐ Не

По Проблем 1: Директива 2021/2101/ЕС е адресирана до държавите членки на ЕС и изисква разпоредбите ѝ да бъдат въведени в националното законодателство. Оценка на въздействието е извършена от Европейската комисия при изготвянето на предложението за Директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 2013/34/ЕС по отношение на оповестяването на информация за подходящия/корпоративния данък от страна на някои предприятия и клонове.

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

☐ Да

☒ Не

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

Няма

Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

1. Директива (ЕС) 2021/2101 на Европейския Парламент и на Съвета от 24 ноември 2021 година за изменение на Директива 2013/34/ЕС по отношение на оповестяването на информация за данъка върху доходите от страна на някои предприятия и клонове, ОВ I 429/1 от 01.12.2021 г.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/ALL/?uri=CELEX:32021L2101>

2. Доклад за България по фаза 4 от мониторинга по прилагането на конвенцията за борба с подкупването на чужди длъжности лица в международните търговски сделки на ОИСР и свързаните с нея инструменти (приет от 44-те членове на Работната група на ОИСР за борба с подкупите на 14 октомври 2021 г.)

<https://mjs.bg/home/index/b646cc72-5865-42d1-b567-afd8ff3d7bd5>

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: Людмила Петкова, директор на дирекция „Данъчна политика“

Дата: 18.08.2023 г.

X

ЛЮДМИЛА ПЕТКОВА
ДИРЕКТОР

Подпис: